

de regie, în jurul căruia s-a format un nucleu de tineri regizori din toată lumea, care au lucrat împreună și cu grupurile lor de actori în cadrul unor work-shop-uri *benefice în ce privește viitorul teatrului*, fiind astfel o *varietate de abordări ale fenomenului teatral actual și al implicării vieții în teatru*. Ideile din acest atelier au fost materializate, de exemplu, în spectacolul *Lección* de Anca Maria Colțeanu, în 2003 și care a fost apreciat nu numai în țară, căci s-a jucat în cadrul Festivalului Național de Teatru „I.L.Caragiale”, dar și la Sofia, în Mexic, unde a fost itinerat. A avut succes și spectacolul, tot de anul trecut, din cadrul atelierului de regie, *Așteptându-l pe Godot* (tema atelierului fiind *Ionescu și Beckett*) al unui tânăr regizor și profesor din Portugalia, cu doi actori tineri portughezi și cu două studente de la Facultatea de Actorie din Galați, iar scenografia realizată de Imelda Manu. Anul acesta tema atelierului a fost *Strindberg*, Cătălina Buzoianu susținând zece cursuri-atelier, cu asistența coregrafei Mălina Andrei și a compozitorului Mircea Florian.

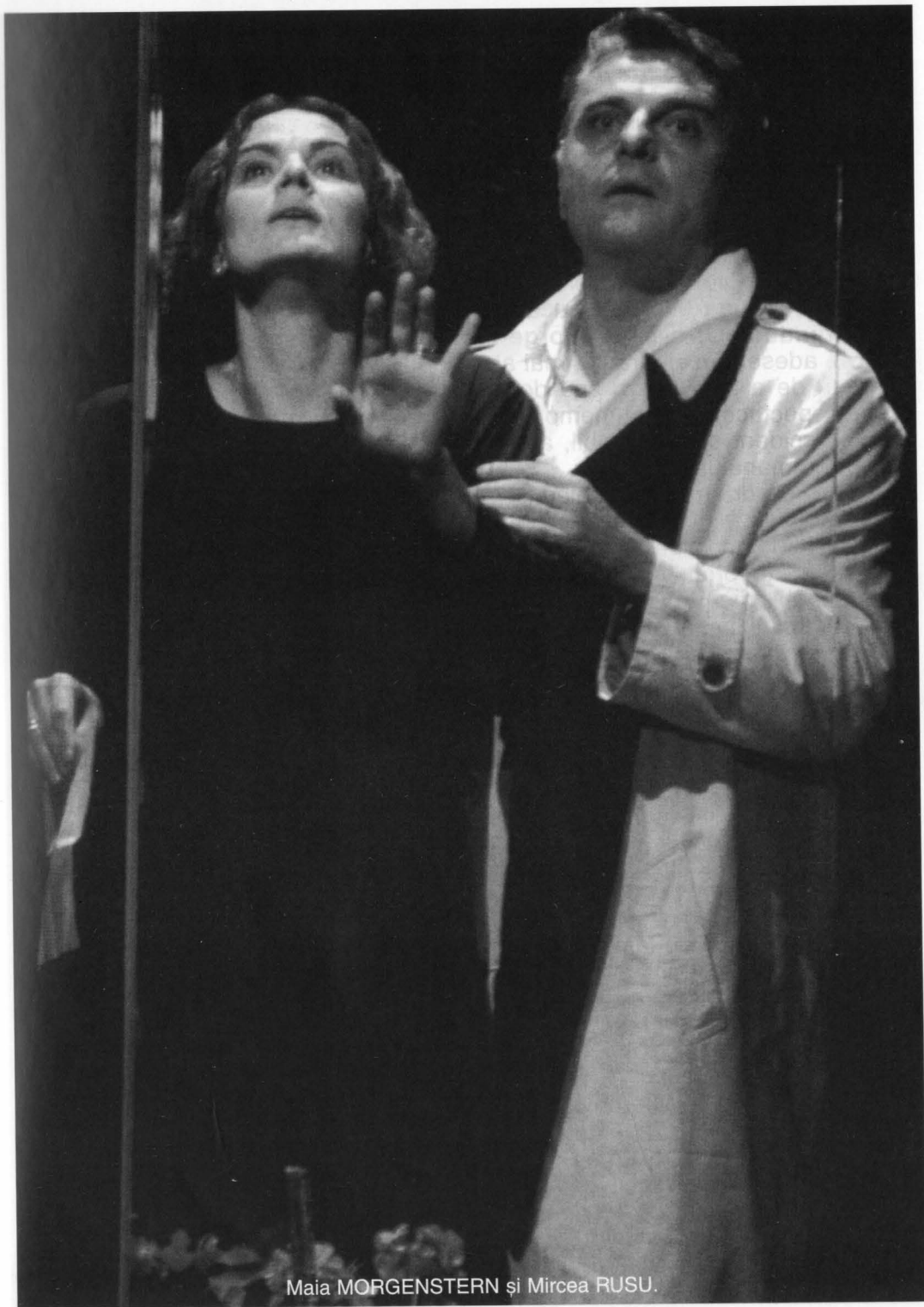
Ion PARHON

Pe urmele lui Camus

Premieră mondială pe pământ francez

Sub egida catedrei UNESCO, a Institutului Internațional de teatru, condusă de profesorul **Corneliu Dumitriu**, au fost elaborate cinci proiecte de spectacole menite să vadă lumina scenei în țară, dar și în străinătate, cu sprijinul financiar și organizatoric nemijlocit oferit de Ministerul Afacerilor Externe. Au cunoscut deja bucuria impactului cu publicul spectacolele cu *Lección* de **Eugen Ionesco**, *Tatăl* de **A. Strindberg**, și *Conu' Leonida față cu reacțiunea* de **I. L. Caragiale**, urmând ca în scurt timp să vadă luminile rampei reprezentațiile cu *Pescărușul* de **A. P. Cehov**, și *Domnișoara Julia* de **A. Strindberg**. Cel mai ambițios proiect a fost, însă, acela cu *Primul om* după romanul cu același titlu, de **Albert Camus**, în adaptarea și regia **Cătălinei Buzoianu**, care, după repetiția generală de la Bușteni, a cunoscut deja marile emoții și satisfacții ale avanpremierei de la Lourmarin (două reprezentații) și ale **premierei mondiale** de la Paris, din 6 septembrie a. c.

Spectacolul reunește unele pasaje autobiografice din roman cu fragmente din *Mitul lui Sisif*, *Vara*, *Omul revoltat*, *Fața și reversul* ori cu însemnări inedite, pe care le-a pus la dispoziție chiar doamna **Catherine Camus**, fiica scriitorului, aceea care avea să și supervizeze scenariul acceptat totodată de Editura Gallimard. Gândit într-o formulă cinematografică, cu permanenta împletire dintre acțiunile reale și reflecțiile marelui scriitor, ori dintre prezent și trecut, dar și cu imagini filmate, vizând fie atmosfera din Alger sau din Sudul Franței, fie „supliciu” lui Sisif, pe care, însă, în viziunea lui Camus „ni-l putem imagina fericit”, spectacolul oferă nu puține momente de *glissando* între asprime și

Maia MORGENSTERN și Mircea RUSU.

tandrețe, lirism, umor și dramatism, pe genericul căruia pot fi remarcate evoluțiile excelențelor actori **Maia Morgenstern** (*mama*), **Mircea Rusu** (*Camus*), **Horățiu Mălăele** (*în zece personaje!*), interpreții francezi **Tania Sourseva** (*bunica*) și **Hansen Jacques**, născut în Alger (*autorul*), cărora li se adaugă cu tinerețea lor și cu manifestă dorință de afirmare **Filip Ristovski** (*unchiul Ernest*), **Monica Târnăcop** (*tânărul Jacques*) și **Oana Dicu** (*Henri*). Decorul limitativ, dar foarte sugestiv, realizat de **Lia Perjovschi**, în care concretețea unor obiecte (vezi căruța cu care este transportată mama la doctor) se îmbină cu transparența benzilor de celuloid, ca emblemă a „filmului” amintirilor acestui poem consacrat triumfului memoriei afective asupra aceleia riguros cronologice, costumele expresive, de un pitoresc bine controlat, concepute de **Imelda Manu**, muzica, și ea creatoare de atmosferă, realizată de **Tom Brânduș**, luminile lui **George Jipa** și mișcarea scenică datorată **Mălinei Andrei**, adeseori exuberantă, mai ales când este vorba de plăcerea membrilor „familiei” de a face teatru sau de a savura filmul mut, reprezintă „ambianța” acestui spectacol dedicat memoriei scriitorului care, la numai 47 de ani, murea într-un accident de automobil, având asupra domniei-sale manuscrisul neterminat al romanului *Primul om*.

După un drum cu un Boeing 737 pe ruta București–Paris și apoi cu trenul la Marsilia, unde am fost întâmpinați de doamna **Catherine Kiss**, președinta Asociației „Mnémosyne” (al cărei președinte de onoare este **Cătălina Buzoianu**), implicată ca un prețios colaborator al acestui turneu, apoi călătorind sub soarele inconfundabil din Provence spre Lourmarin, aflat la doar 50 de kilometri de Avignon, am ajuns în pitorescul oraș, unde marea și minunata surpriză s-a numit castelul din secolul XIV, ce domină prin superba lui siluetă întreaga așezare străjuită de chiparoși și platani, dar și de aureola numelui lui Albert Camus, înmormântat în cimitirul vizitat de noi chiar din prima zi. Aici, la castelul în piatră cafenie, ce găzduiește numeroase concerte, recitaluri, spectacole de diferite genuri, artiștii români au aflat cu bucurie nu numai că spectacolul se va desfășura pe esplanada terasei principale, cu decorul montat astfel încât să integreze o aripă a respectabilului edificiu, dar și că vor locui în camerele-muzeu, care după orele zece ale dimineții, erau vizitate de numeroși turiști francezi și străini. Faptul a creat o mică și amuzantă întâmplare, când, într-o dimineață, câțiva vizitatori l-au confundat pe Mircea Rusu, ascuns până la piept după un paravan, cu tabloul unui personaj de demult, dar i-a produs frisoane lui Horățiu Mălăele, la gândul că noaptea va fi vizitat de fantomele unor vechi locuitori ai castelului. Cel mai emoționant moment dinaintea reprezentațiilor a fost vizita doamnei **Catherine Camus**, care ne-a impresionat pe toți prin distincția, modestia și prietenia ei necontrafăcută, dar și prin cuvintele de apreciere care au răsplătit și ele efortul realizatorilor spectacolului. Emoționată până la lacrimi de evocările în care și-a regăsit propriile amintiri și personaje dragi din viața sa, de performanțele interpretative ale actorilor români și francezi, în frunte cu **Maia Morgenstern**, dar și de ingenuitatea și exuberanța tinerei **Monica Târnăcop**, doamna **Catherine Camus** a spus că reprezentațiile au însemnat „un eveniment memorabil pentru Lourmarin, pentru prestigiul teatrului românesc în Franța și pentru omagierea de către români a operei tatălui domniei-sale”. Cuvinte de călduroasă apreciere la adresa spectacolului au avut și actorul italian **Marco Andriolo** sau doamna **Jeanette Mead**, președinta Fundației „Robert Laurent-Vibert”, după cele câteva minute de aplauze ale unui numeros public, în timp ce domnul **Andonis**

Horățiu MĂLĂELE și Maia MORGENSTERN.

Vouyoucas, directorul Teatrului „Gyptis” din Marsilia, și actrița **Françoise Chatot** au apreciat la superlativ evoluția unor interpreți ca **Maia Morgenstern** („o actriță care ar putea străluci pe scena oricărui teatru din lume”), **Mircea Rusu** și **Horățiu Mălăele** („surprinzător prin histrionism și prin treceri fulgerătoare de la un personaj la altul”).

La mai puțin de 24 de ore de la cea de-a doua reprezentație din Lourmarin, a venit momentul așteptat cu uriașă nerăbdare de regizoare, de interpreți, dar și de unii oameni de teatru români aflați în Capitala Franței : premiera mondială de la Teatrul „Ranelagh” din Paris. O dificultate legată de re poziționarea și redimensionarea decorului, la care s-a adăugat și timpul prea scurt pentru o repetiție pe scena teatrului cu o elegantă și intimă ambianță dominată de lambriuri – dar și prezența la spectacol a unor oameni de cultură ca dramaturgul **Matei Vișniec**, sosit aici și în calitate de redactor la Radio France International, **Dan Hăulică**, **Jacques Connort**, regizor la studioul de teatru al Comediei Franceze, **Paula Bentz**, poetul și publicistul **Nicolae Prelipceanu**, regizorul **Alexandru Colpacci**, reprezentanți ai Ambasadei române la Paris, în frunte cu ambasadorul **Sabin Pop** și atașatul cultural **Horia Bădescu** – au făcut ca emoțiile premierei să fie și mai mari. Din fericire, aplauzele generoase ale sălii, punctate ici și acolo de ovații la adresa interpreților, ne-au dat de înțeles că spectacolul trecuse cu bine acest prim și poate cel mai important examen peste hotare. Prim examen și pentru ... **Primul om**, dar și pentru proiectele teatrale ale Catedrei UNESCO din cadrul Institutului Internațional de teatru.

Yuri KORDONSKI

Caragiale în viziunea unui regizor străin

Unul dintre cele mai îndrăznețe proiecte, din vara aceasta, a catedrei ITI-UNESCO, desfășurate la Sinaia, a fost montarea unui spectacol după un dramaturg român (și nu unul oarecare, ci chiar Caragiale), de către un regizor străin. Cum percep cei din afară dramaturgia românească, care sunt criteriile de evaluare a operei, ce dificultăți întâmpină? – întrebări ce i-au făcut pe organizatori să experimenteze și un astfel de proiect. Cel care a acceptat propunerea de a monta „*Conul Leonida față cu reacțiunea*” de I.L. Caragiale a fost regizorul rus Y. Kordonski.

Corina Herghelegiu: *Pentru un regizor străin să monteze Caragiale nu este deloc ușor. Cum v-ați hotărât să acceptați „provocarea” catedrei ITI – UNESCO?*

Yuri Kordonski: Nu am cunoscut această piesă până nu ne-am înțeles să vin s-o montez. Pentru mine însă, punctul atractiv, argumentul principal, «*mo-meala*», ca să zic așa, a fost că voi lucra din nou cu Mariana și cu Victor, fericita oșazie de care nu se pot bucura mulți regizori. De aceea am zis «*da*», chiar fără să cunosc piesa. Am zis: Mariana – Victor, *da!* Apoi am citit piesa, mai întâi în franceză, după în engleză și la sfârșit în română. Abia atunci am sesizat problema în toată amploarea ei. Ca piesă este tipic românească.